

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah

Velja za vse leto \$4.00
Za pol leta \$2.50

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States
Issued Every Day Except Sundays
and Legal Holidays
75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 242. — ŠTEV. 242.

NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 15, 1919. — SREDA, 15. OKTOBRA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

V OBRAMBO ZUNAJ ROJENIH DELAVCEV

RESNIČNI VODITELJI VSEH INDUSTRIJALNIH BOBB V TEJ DEŽELI SO ROJENI AMERIKANCI, NE PA "FOREIGNERJI", O KATERIH IMAJO AMERIŠKI LISTI IN KAPITALISTI TOLIKO POVEDATI. — KAJ BI BILA AMERIKA BREZ INOZEMCEV?

Vsa znamenja kažejo, da hoče pretežna večina listov obenem z najhujšim delom politikov v jobu ali brez joba tekrovati med seboj kdo bi na bolj krepak način oblatil gotovi del prebivalstva te dežele, in to izključno raditega, ker so bili ti ljudje rojeni v kaki evropski deželi, za kar seveda ne morejo nič.

Ti ljudje rojeni v evropskih deželah, se seveda drže svojih šeg in običajev, in to je povsem razumljivo in oprostljivo, kajti človek ne more premeniti svoje kože v enem dnevu.

Najnovejši napor takozvanih "anti-alienistov", to je ljudi, ki sovražijo vse inozemce, je prepričati ljudi, da so ti inozemci povzročili sedanjo jeklarsko stavko. Resnica pa je, da sta dva glavna generala te kampanje, gospoda Fitzpatrick in Foster ameriška državljana in tudi rojena v Ameriki.

Ko je izjavil sodnik Gary, načelnik jeklarskega trusta, da obstaja večina stavkarjev iz inozemcev in sicer v izključnem namenu, da napravi to stavko nepopularno pri splošnem občinstvu, bi moral dostaviti iz občira na Williama Fostera, če ne iz občira na svoje lastne inozemske delavce, da so zunaj rojeni delavci le sledili poveljem svojih ameriških voditeljev.

Ni naš namen opravičevati izgrede nekaterih radikalec, katere je najti med inozemskimi delavci. Trdno pa smo prepričani, da je pretežna večina zunaj rojenih mož in žensk v tej deželi marljiva in da se pokori postavam.

Razentega pa trdimo še nadalje, da predstavlja ta zunaj rojeni element velik kapital za Združene države.

Treba je namreč stalno držati v mislih, da so bili vsi inozemci brez dela, če bi ne producirali ali proizvedli več kot v resnici zalužijo.

Nadalje pa ne smemo pozabiti, da je Mr. Townley iz North Dakote ne le ameriški državljan, temveč tudi rojen v Ameriki. Istako so pristni Amerikanci številni njegovi bratje, ki so postali znani kot voditelji radikalne organizacije I. W. W.

Radikalizem in anarhizem sta v sedanjem času svetovni boleznit ter se ne tičeta le tega ali onega naroda ali skupine v tem ali onem narodu.

Naši prijatelji, ki so smrtni sovražniki vseh inozemcev, hočejo sedaj, naj se vse inozemce deportira. So tudi proti temu, da bi prišel še kak nadaljni inozemec v to deželo.

Obe določbe naj b bili podvrženi gotovim modifikacijam. Ali misijo ti ljudje na to, da bi lahko Anglija, Francija, Italija in druge evropske dežele vzpiorile slično akcijo proti Združenim državam? Razentega pa je treba tudi vzeti vpoštev delavski problem.

Kdo bi šel kopat podzemne tunele, če ne bo italjanskih in slovenskih delavcev?

Kdo bi kopal premog, baker in druge rude, če ne bodo smeli prihajati v deželo naši slovenski delavci?

Kdo bo mogel zagotoviti inozemska tržišča za ameriške izdelovalce, če ne bodo smeli angleški, nizozemski, skandinavski in španski eksporterji nadaljevati s svojimi posli v tej deželi?

Priseljevanje je do gotovega obsega mednarodni problem ter je obenem tudi problem, ki se direktno tiče proosperitete v tej deželi. Združene države so dosti velike, da zavzamejo širokodušno stališče v tem oziru. Vsak inozemec, ki ima čist rekord, bi moral imeti pravico, da pride semkaj ter prispeva s svojimi močmi k bogastvu dežele.

Omejeno stališče onih, ki so proti priseljevanju ter veliki sovražniki vseh inozemcev v tej deželi, ne proizvajajo ničesar drugega kot nezaupanje ter — radikalizem.

UVELJAVLJENA POGODBA.

Vsi moratoriji bodo razveljavljeni šest mesecev od tega datuma.

Pariz, Francija, 13. oktobra. — Vojno stanje v Franciji in Alžiru je končano ter cenzura razveljavljena na podlagi dekretov predsednika, ki sta bila objavljena danes v oficijelnem žurnalu.

Vsled odobrenja mirovne pogodbe z Nemčijo od strani francoskega senata je smatrati mirovno pogodbo za pravomočno, kajti odobrile so ji tri velike sile, ki so prizadete pri tem.

Dekret razveljavlja cenzuro, končuje vojno stanje ter odstranja vojne omejitve, kar pa je pravomočno tekom cele vojne. Ustanovlja tudi prostost kot je obstajala v prejšnjih mirnih časih.

Vsled tega se bodo vrnila razmere kot so obstajale pred letom 1914 ter bo še nadalje veljavna le omejitve razsvetljave, kar pa je pripisovati pomanjkanju kurir-
ma.

JAPONSKO DELAVSTVO.

Tokio, Japonska, 7. oktobra. (Zakasnelo poročilo.) — V japonskih delavskih krogih se je pojavil vihar ogorčenja proti vmešavanju vlade v izbiro zastopnika iz delavskih vrst, ki naj bi odšel z drugimi japonskimi delegati vred na Mednarodni delavski kongres v Washingtonu.

Delavski interesi trdijo, da je bila skupščina, na kateri so bili izvoljeni tozadevni delegati popolnoma v rokah kapitalističnih interesov in da vsled tega ne bo čuti v Washingtonu glasu japonskega dela.

Številna zborovanja japonskih delavcev zahtevajo osemurni delavnik ter odpravo nočnega dela. Na takih zborovanjih so na-

INDUSTRIJALNI NAČELNIKI ZDRUŽENIH DRŽAV V WASHINGTONU.

Slika nam kaže skupino mož, ki so ravnokar dospeli v Združene države, da se vdeležijo industrijalne konference. 1. Barnardo Attolio, ki zastopa italjansko trgovsko ministrstvo; 2. Fernando Quartieri, načelnik italjanske misije; 3. Eugene Schneider, načelnik francoske misije; 4. Florimond Hankar, načelnik belgijske misije; 5. John G. Jenkins, član angleške misije; 6. E. A. Filene, ravnatelj ameriške trgovske zbornice; 7. Louis Legrand, predsednik belgijske trgovske zbornice; 8. Albert Tirman, zastopnik francoskega trgovskega ministra; 9. Dr. Luigi, predsednik italjanske zveze inženirjev in arhitektov.

NEMČIJA BOLEHA NA DVEH BOLEZNIH

Pomanjkanje surovin in kuriva o-
virata trgovino in industrije, —
pravi ekonomski minister.

Lipsko, Nemčija, 14. oktobra. Robert Schmidt, nemški živilski in ekonomski minister, je v nekem govoru v tukajšnjem mestu izjavil, "da boleha Nemčija na dveh boleznih, narareč na pomanjkanju surovin in kuriva".

— Tekom svojega obiska v razstavnih poslopih, — je rekel, — sem čul neprestano pritožbe radi pomanjkanje premoaga. Mi imamo delavce ter tudi obilo naročil. Prav lahko dobimo milijone, celo milijone naročil.

— Ko pa sem vprašal posamezne razkazovalce na razstavi, zakaj ne sprejmejo naročil, sem dobil v vsakem slučaj odgovor, da jim manjka surovin in kuriva.

— Resnica je, da so bili vpri-
zorjeni vsi mogoči napori, da se spravi Nemčijo na inferijorno stališče, a to ne na običajni način teknovanja, temveč s pomočjo političnih metod. Nemška trgovina pa si bo priborila svojo pot v svet, kajti nobena sila na svetu ne more prepričati pohlepa po blagu, če je mogoče zadostiti temu pohlepu.

Ljudje nam očitajo, da se poslužujemo nerečnih metod, a mi zavračamo te obdolžitve na najbolj energičen način. Kljub vsem številnim oviram sem prepričan, da se bomo povzpeli, če bomo pridno delali in če bomo dobili na razpolago dosti surovin in premoaga. Mi potrebujemo svetovni trg. Ko bo odstranjen vsi pritisk na Nemčijo, bomo tudi dobili posojila v inozemstvu. Prepričani moramo biti, da bomo zopet plezali navzgor, kajti našega naroda ni mogoče gospodarski uničiti. Če bodo vse enerzije zopet oživljene, bo nemški narod premagal sedanje žalostne čase, in vrnil se bodo veselje. Poslužiti se moramo v ta namen nikdar izrčpane ustvarja-
joče sila naše industrije, tehnike, umetnosti in znanosti.

stopile tudi ženske, delavke, s svojimi otroci na hrbtih.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

IND. KONFERENCA V WASHINGTONU

Predlogi Gompersa za posredova-
nje. — Številni upajo, da bo mo-
goče vzpioriti skupno akcijo.

Washington, D. C., 14. oktobra. Jeclarska stavka predstavlja še vedno temno senco, ki visi nad industrijalno konferenco, ki se je danes zopet sestala po odlogu pretekli petek.

Čeprav je moral splošni komi-
tej konferenci študirati dolg seznam resolucije, med katerimi se tudi nahaja popolna predloga delavske in kapitalistične skupine, je posvetil tem resolucijam le malo časa ter se pečal skoro izključno s predlogom Gompersa, ki je prosil konferenco, naj ime ruje komitej šestih, ki naj bi končal sedanjo jeklarsko stavko.

Splošni člani konference bi danes zjutraj zelo radi izvedeli, kaj je sklenil komitej. Nikdo ne pričakuje soglasnih poročil ter prevladuje splošno mnenje, da bodo predložena ta poročila. Poročilo delavske skupine bo seveda za resolucijo. Delodajalci bodo resolucijo zavrgli in skupina, ki predstavlja javnost, bo najbrž za kompromis. Proti kompromisu je najbolj sodnik Gary, ki je mnenja, da so v sedanji jeklarski stavki na tehtnici principi, ki so moralnega značaja in glede katerih je vsak kompromis nemogoč.

POVRATEK COL. HOUSE

Polkovnik House se je vrnil iz Ev-
rope kot bolan mož. — Ostali mo-
ra dalj časa v postelji.

Polkovnik Edvard M. House, zaupni svetovalec predsednika Wilsona in eden izmed delegatov na mirovni konferenci, ki je do spel v nedeljo iz Francije s transportom "Northern Pacific" v z. lo oslabljenem stanju, ker se je ponovil napad boleznit na jetrih, katero je prestal pred par meseci v Franciji, se je danes dobro počutil na svojem domu v New Yorku in zdravnik je izjavil, da je njegovo stanje tako kot je bilo, "ne boljše in ne slabše".

LETI PRIČELI Z AKCIJO PROTI NEMCEM

Pomaknili so se nazaj preko Dvine. — Angleške bojne ladje so pomagale pri izgnanju sovražnika

Kodanj, Dansko, 14. oktobra. Letske čete, katerih se je lotila panika, ko so oboroženi avtomobili prodrli skozi njih črte zapadno od Rige, so se zopet zbrale pod vodstvom njih častnikov ter se pomaknile nazaj preko Dvine, preko katere so bežale pretekli teden. Tako pravijo poročila, ki so dospela semkaj iz Wenden.

Letške čete niso nikdar zapustile onega dela Rige, ki leži iz nočnemu obstreljevanju rusko-nemških čet, ki so napadle mesto.

Letška vlada je zavrnila ponudbo premirja, katero je stavil ruski polkovnik Avalov. Mobilizacija čet se vrši po celi Livonski in v bližini Rige.

Angleške bojne ladje v pristanišču Riga baje pomagajo Letom proti nemškim in ruskim četam, ki skušajo zasesti mesto.

Poročilo iz Berlina pravijo, da re izročil general von der Goltz vrhov. poveljstvu generalu Eberhardtu in da bo kmalu dospel v Berlin.

Nemška vlada je baje odredila vse potrebno, da ne bodo odhajale nadaljne nemške čete na Kurško, ki je središče nemško-ruskega gibanja. Odrezala je tudi vsa ko dobavo živil za čete, ki se nočejo vrniti v Nemčijo.

Cela baltiška obal je praktično blokirana.

Pri bolniku se nahajata poveljnik McLean, U. S. N., eden izmed dveh zdravnikov, ki sta spremljala polkovnika iz Francije ter doktor Albert Lamb, osebni zdravnik polkovnika.

Zdravnika sta izjavila, da mora polkovnik počivati skozi par dni ter ostati v postelji. Sprejemati ne sme nikakih obiskov ter pustiti vse posle pri miru.

Zaželjivo je, da dobe zdravniki fotografijo z X-zarki in kakorlntro bo polkovnik dosti močan, bo odšel v neko bolnico, kjer bo do napravili tako sliko.

BOLEZEN WILSONA BO DOLGOTRAJNA

Kabinet je prevzel vse eksekutivne dolžnosti. — Izjava osebnega zdravnika dr. Graysona.

Washington, D. C., 14. okt. — Ob desetih zvečer je izdal dr. Grayson sledeči buletin: — Predsednik je bil podnevi zelo slab in tudi počival ni dobro. Zvečer se mu je obrnilo nekoliko na boljše.

V Beli hiši se je mudil tukajšnji specialista dr. A. H. Fowler in po njegovem prizadevanju se je posrečilo zmanjšati oteklino vratne žleze.

NOVI DAVKI V ITALIJI.

London, Anglija, 13. oktobra. — Italija se pripravlja na uveljavljenje obveznega posojila, k kateremu bodo morali prispevati vsi v deželi, ki imajo več kot štiri tisoč dolarjev premoženja. Obrestna mera bo znašala en odstotek. Plačevanje tega novega posojila bo delno in celo posojilo bo vrnjeno v sedemdesetih letih.

CLEMENCEAU JE ŠE VEDNO BOLAN.

Pariz, Francija, 14. oktobra. — Ko je imel danes ministrski predsednik Clemenceau dolg govor, je jako slabo izgledal ter je večkrat zakašljajal. Vse kaže, da se še ni popolnoma iznebil posledice rane, katero mu je prizadela atentatorjeva krogla.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je zasedeno po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir \$ 5.75
100 lir \$ 10.90
500 lir \$ 54.00
1000 lir \$ 108.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,
32 Cortlandt St., New York, N. Y.

Pazite na nove cene

Posiljamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvaško, v Slavonijo, Bosno in Hercegovino popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Sedaj pošljemo v staro domovino, naprimer:

100 kron \$ 2.50
200 kron \$ 5.00
300 kron \$ 7.00
400 kron \$ 9.35

500 kron \$ 11.15
1,000 kron \$ 22.30
5,000 kron \$ 111.50
10,000 kron \$ 223.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi. — Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,
32 Cortlandt St., New York, N. Y.

KDAJ BO VELJAVNA MIROVNA POGODBA

Zastopniki Francije, Anglije in Italije se bodo kmalo sestali v nemških odposlanci v Parizu.

Pariz, Francija, 13. oktobra. — Dekreti, ki so bili objavljeni danes v vladnem oficijelnem glasilu, proglašajo mir ter končujejo obredno stanje. Razveljavljena je avtomatično cenzura ter je izročeno pravosodje policijskih zadev prefekturam, dočim so v vojnem času opravljali to službo vojaška sodišča. Da se konča vojno stanje z Nemčijo, je treba še formalno vložiti v zunanjem uradu besedilo mirovne pogodbe, pod pisano od predsednika Poincaréja. Tozadevni dokument bo vložen obenem z nemškim dokumentom, katerega je podpisal predsednik Ebert in ki se že nahaja v rokah francoskih oblasti. Razen teh dveh dokumentov bosta spravljena v zunanjem uradu še dokumenta, katera sta podpisala angleški in italjanski kralj.

Ko bodo vsi ti dokumenti v zunanjem uradu, bo sestavljena lista, ki bo pričala o tem shranjenju in ta lista bo objavljena v oficijelnem žurnalu. V istem trenutku bo postala tudi mirovna pogodba pravomočna, v kolikor pride vpoštev Francija.

Izmenjava odobrilnih listin se bo završila v zunanjem uradu brez vsakih ceremonij in sicer v navzočnosti italjanskega in angleškega poslanika ter zastopnika Nemčije Francijo bo zastopal zunanji minister Štefan Pichon. Francoske oblasti še nimajo v rokah angleških in laških odobrilnih listin, a bodo slednje dospete sem vsak trenutek in upati je, da bo formalnosti hitro završene.

Tokio, Japonska, 13. oktobra. Tajni kronski svet je odobril mirovno pogodbo z Nemčijo ter jo predložil Mikadu v odobrenje.

Tajni svet je posvetovalna zbornica, s katero se posvetojuje japonski cesar v zadevah, tikaajočih se državnih poslov. Japonski parlament dosedaj še ni odobril mirovne pogodbe.

GLAS NARODA

Slovensko Glasilo... SLOVENSKO PUBLISHING COMPANY

FRANK BAKER, President, LOUIS BENEDEK, Treasurer

Place of business of the corporation and address of above officers

GLAS NARODA ima vsak dan izvenredno nakladu in priložitev

Na leto leta vsaka letna Amerika in... Na pol leta... Na šest let...

GLAS NARODA ("Voice of the People")... Subscription yearly \$4.00

Advertisement on agreement

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčinja... Dolar naj se blagovno pošilja po Money Order

SVI SPREJEMAJI KRAJA NAROČNIKOV PROSIMO, DA SE NAM TUDI PRILAGAJE IZVARNIŠTE NASLANI, DA HITREJE NAJDEMO NASLOVNA

GLAS NARODA, 21 West 42nd Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Svobodno dihanje

Iz pisma, ki je dospelo iz zasedenega ozemlja, posnemamo sledeče:

Čuje se, da se namerava veliko ljudi povrniti, a zelo se motijo, ako mislijo, da se bo kaj izboljšalo, predno bo zapuščenka obravnava končana.

Tukaj se zelo težko diha, je grozen prah... V človeka gre po sili, ni zdravo za živeti, ker nas vedno duši kašelj.

Nova izdaja znanih kišt

Zadnji čas smo dobili več vprašanj, kaj je z nekimi letaki, prihajajočimi iz Clevelanda ter obetajočimi deveta nebesa narodu v starem kraju.

Glasi se, da se je posebnemu odboru z velikimi mukami in stroški posrečilo ponovno omogočiti pošiljatev kišt v staro domovino.

Odbor je dobil na razpolago parnik in menda tudi garancijo. Za oboje je moral plačati, oziroma obljubiti da bo.

Kot je že navada pri takih prilikah, vzdignejo gospodje, katerim je v prvi vrsti za osebno korist, veliko grmenje in veliko prahu ter vse skupaj prepletejo z "milo domovino", "rodoljubjem", "ljubeznijo do bratov", kar jako prijetno zveni in upliva na človeka.

Kako je bilo s prvimi kištami, nam ni natančno znano. Vemo le toliko, da so v začetku prodajali kište, ki niso bile vredne zahtevanega denarja in da so jih šele na naše bezanje začeli prodajati ce nam primerne.

Da že na tem mestu izpodbijemo vsaka opravičevanja in zagovore, moramo povedati, da nam je ta fakta pojasnil gospod, ki še sedaj spremlja kište po Jugoslaviji in najbrže čaka svojih tovarišev, kateri bodo — spremili drugo pošiljatev.

Radi verjamemo, da so bili rojaki veseli pošiljatev. V njih se je utrdila vera, da njihovi dragi v Ameriki niso pozabili nanje ter so pisarili v Ameriko dolga pisma, prisrčno se jim zahvaljujoč za pozornost in darove.

S. N. Z. je pa seveda vse to obrnila nase, ter se hotela prikazati ameriški javnosti čes, poglejte, kaj smo storiili, kako so nam starokrajski rojaki hvaležni in kako se strinjajo z našo politiko.

Če pa natančno premetimo vse skupaj, ni S. N. Z. dala ničesar, ampak je bila le posredovalka med tukajšnjimi in zunaj živimi rojaki. Dosedaj še nismo čitali v nobenem zveznem glasilu, da je bil dan iz skupne blagajne kak počni groš.

Gospoda se bo izgovarjala, da je delala — brezplačno. V denarjih morda ni bila plačena, pač pa s pokrivičji prilagoditvijo si gloriolo hvaležnosti, ki je bila namenjena pošiljalcem, pa si jo je vpisala v svoj lastni rekord.

Rečeno je bilo tudi, da se bo vsak preostali cent uporabil v pomoč revnim družinam na Slovenskem. Res je bilo labranih par zavojev, ki niso bili odposlani posameznikom, pač pa na občine.

Stvar z drugo pošiljateljico je pa bolj zamotana. Sestavil se je poseben odbor, ki pa je objavil le tri imena, dočim je v odboru, oziroma v vodstvu zastopanih še par drugih podjetij ali oseb, ki vstrajno agitirajo za kište in priporočajo pošiljatev.

Tako ima naprimer neko novovstanovljeno slovensko podjetje v Chicagu v svojih okrožnicah, ki naj bi imele namen ponujati robo samo dotičnega podjetja, tudi tiskano točko:

"Sporočite nam, če hočete poslati kišto v stari kraj". Vse to kaže, da mora biti stvar dobro organizirana, ker dozdaj ni še nihče znil, kam bodo šli oni trije ali štirje centi od poštnine vsakega funta, ki so zaračunani preveč.

Če se pomisli, da bo ta svota silno narasla, ako bo poslanih par sto ton baga v domovino, ima menda vsakdo pravico vprašati, kaj je posredje.

Za pošiljatev, ki bi tehtala 172 funtov, bo treba naprimer plačati samo za poštno stroške sedemindvajset dolarjev. Če se dobi v Jugoslaviji res za en ameriški dolar toliko kron kot pravijo, bo požrla sama poštnina enega zaboja nad tisoč kron, s katerimi bi se marsikdo v Jugoslaviji lahko opomogel.

V New Yorku in po celi Ameriki so naprimer razne čifutske družbe, ki pošiljajo potom svojih zastopnikov na Nizozemskem in v Švici kište v stari kraj. Čifut zarajta samo štirinajst centov od funta, dočim vam jih zarajta brat v Kristusu in še Slovence poleg tega celih — šestnajst!

Čifut ne dela brez dobička — zapomnite si to! — drugače se mu ne izplača.

Iz samega rodoljubja bi se tudi razni čieaški in clevelandski gospodje ne lotili tega dela, ker so prevečkrat jasno dokazali svojo odkritosrčno ljubezen do — materijala...

Komur je pri sreči, da odpomore splošni bedi na Slovenskem, naj pošlje svoj prispevek Ameriškeemu Jugoslovanskemu pomožnemu skladu v New York. Stvar imajo v rokah Amerikanci in Hooverji načeljuje.

Ta odbor je odpravil že veliko revščine po naši hkrajih in odpravil jo bo še več, če mu boste stali z denarnimi prispevki na strani. V splošnem je pa upati, da bo v najkrajšem času tvorjena paketna pošta med Zadržanimi državami in Jugoslavijo.

Tedaj bo lahko vsakdo poslal svojev, kar mu bo hotel in tedaj bo tudi konec slave teh navideznih dobrotnikov. Kdaj bo odprta paketna pošta, nam še ni znano.

Vsekakor pa veliko prej, predno bo druga pošiljatev kišt dospela v staro domovino.

Slovenske novice

Cleveland, Ohio. Ubil se je v sredo 8. okt. zjutraj Rudolf Koren, razvažalec mleka, ko se je njegov konj splasil ter je ponosrečni odletel z voza na vlogu Central Avenue in 30. ceste.

Dne 3. oktobra je v bolnišnici sv. Jožefa po daljši boleznii umrl rojak Frank Žagar. Rojen je bil leta 1882 v Babnem polju na No traujskem. Tanakaj zapuščata starš, tri sestre in enega brata; tu v Ameriki pa žalujejo za njim brat John Žagar, bratranec Joe Strle sestrični Louise in Ivan ter ujec Joe Ravšelj. Pogreb se je vršil 5. oktobra popoldne iz Muhličevih hiš, kjer je ranjki ležal na mrtvaškem odru. K pogrebu sta prišla brat John Žagar in bratranec Joe Strle, oba iz Virginia, Minn.

V Newburgu je umrl Jos. Mrmolja iz 80. ceste, star 33 let, samski. Tu zapuščata brata. — Družina Škofca na 78. cesti je izgubila 5-mesečno hčerko Francko. — Staršič m Hrovat je pa umrl eno leto stari sinček Ludovik.

Zbolela je rojakinja Mary Trebec, soproga znanega in naprednega rojaka Trebeca. Sedaj se nahaja rojakinja v bolnišnici, kjer se bo morala podvreči operaciji.

V sredo 8. okt. je bil pred Common Pleas sodnikom na obravnavi Matija Furdek, star 28 let, bivši avstrijski podanik, obtožen umora.

Furdek je bil enoglasno proglašen nekrivim. Zgodovina tega dogodka je sledeča: Dne 13. julija letos je prišel Furdek od vojakov ameriške armade, kamor se je vpisal, dasi ni bil ameriški državljan. Raditega so ga njegovi rojaki jako napadali, čes, da se bori proti Avstriji, ker drži z Ameriko. Mila Novosel, 915 E. 67. Street, je Furdeka dne 13. julija v neki trgovini napadel radi tega, ker je Furdek služil v ameriški armadi. Furdek je odgovoril z napadom in zadel Novosela tako, da je slednji umrl. Furdek je povedal na sodniji, da mu čast ameriške zastave in nove domovine ni dopuščala, da bi mirno požrl napade Novosela in branil se je. Da je Novosel pri tem dobil smrt, je sam kriv. Sodnik Baer se je izjavil, da mora porota oprostiti Furdeka in po polurni obravnavi so se porotniki izjavili: Nektiv!

Lorain, Ohio. Anton Mačev, stanujoč na 2845 Pearl Road, je šel v tovarno National Tube Co. po svojo plačo, ko ga je na železniškem tiru dohitel vlak in ubil. Mačev je nameraval te dni odpotovati v staro domovino, kjer ima ženo.

Joliet, Ill. Iz vojaške službe so se te dni vrnili zdravi in veseli naslednji naši fantje: Frank Musič, John

Hibbing, Minn. John Sikič iz Pine St. je povozil z avtomobilom Johna Sallila in ga težko poškodoval na nogi.

Wencna, Ill. Tukaj je umrla rojakinja Ignacijeva Erčman šestdesetletna hčerka. Na dan pogreba so neznanzi zlikovci vdrli v njegovo delavnico ter mu ukradli za blizu \$500 čevljev.

Milwaukee, Wis. Poročil se je v soboto 4. oktobra Frank Vertičnik, stanujoč na South Pierce St., z gđe. Mary Strucelj iz Eagle, Wis., kjer se je tudi vršila poroka.

Jožef Zalokar, ki je bil zaposlen v groceriji Ferdinanda Glojček, 461 — 53. Ave., je poneveril 349 dolarjev 28 centov, kateri denar je prejel od strank, ko je razvažal blago. Bil je aretiran ter izročen municipalnemu sodišču v obsodbo.

Varščina je bila določena na 500 dolarjev, katere pa ni mogel položiti. Kam je spravil denar, se ne ve. Domneva se, da je denar spravljaj skupaj za pot v staro domovino, ker se je proti nekemu izrazil, da ima namen odpotovati kmalu v staro domovino.

Avgusta Sovak, stanujoča na 1245 Richards St., mati dveh deklic, 3 in 4 leta starih, je ponaredila dve čeka, enega za \$7, drugega za \$12, da je plačala grocerijo, ker jo je zapustil njen mož, po poklicu krojač, ki je zaslužil \$35 na teden. Sodnik jo je postavil samo pod nadzorstvo za šest mesecev, ker se je nahajala v sili, da je zamogla skrbeti za otroke. Mož se je sedaj vrnil ter obljubil, da bo škodo poravnal. Sodnik mu je upravljal daljšo pridigo.

Glavni urad American Express Comp. 65 Broadway, New York

SEDAJ LAHKO POŠLJETE DENAR V JUGOSLAVIJO popolnoma varno, hitro dostavljanje in po najnižjih cenah potom

AMERICAN EXPRESS COMPANY Glavnica \$18.000.000.00

Pošljite svoj denar potom stare poštna tvrdica. Ta velika družba je bila ustanovljena leta 1841, ima veliko glavnic, agente in urade v vsakem delu sveta ter pošlja v evropske dežele veliko več denarja kot vsak drugi odpošiljalec. V svoji trgovini je popolnoma poštna. Vaš odjemalec dobi leto ceno izmenjava.

Cene izmenjave so sedaj nizke. Če pošljete sedaj svoj denar, bodo vaši domači dobili več kron za en dolar.

Pojdite na katerokoli pisarno American Express Co. ali nam pišite v svojem maternem jeziku za do, stavljanje listih naslovljenih zalepk in popolne informacije, ali man pošljete polno ime in naslov a polnim imenom in naslovom oseba kateri ste namenili denar. Pridenite ekspresni Money Order, poštni Money Order ali pa gotovino v registriranem pisnu, nakar bomo poslali denar naprej in vam poslali potrdilo.

DANAŠNJA CENA (se lahko izpremeni) je 100 kron za \$2.50. Poštnina 25 centov za naročilo za vse kraje v Jugoslaviji.

Varnost Hitrost Nizke Cene

Naslovite na: Foreign Money Order Department American Express Company 65 Broadway, New York City

Agentje in dobavitelji povsod. Kadar koli odpošljete denar glavnice, da dobita American Express Company potrdilo.

PETER ŽAGA

Silno veliko besed je že padlo v našem papirnem boju, ki niso bile na mestu in so imele namen zadeti občutno rano nasprotniku. Toda vse se je sešasoma prebolelo. V polemiki naj bo časnikiar dostojen, v zafrakcijah pa zafrakljiv. Nekatera gospoda je pa hinavsko zlobna, pa kaj hinavsko, kriminalno je zlobna in lumparska.

Kako bi sicer mogla pisati, da so bili člani J. R. Z. ki so povedali pred senatnim odborom svoje mnenje — — podkupljeni od Lahov.

Na tako pisanje bi bil najbolj primeren odgovor klofuta, ki bi v alozijjski obraz dotičnika vtisnila trajno znamenje izdajalca in odpadnika.

Vaša maksima je: — Kdor se ne strinja z menoj, je boljševek, kor hoče kaj storiti za narod, je podkupljenec.

Sladkorja ni mogoče dobiti. Kruh se bo podražil, najpotrebnejša življenska sredstva postajajo vedno bolj redka.

To vendar ni nič čudenga. Sa je vendar sedaj v teku par ducatov preiskav glede draginje...

V znamenje svobode in prostosti. Katerikoli Slovenec se hoče vrniti na Primorsko ali v zasedeni del Kranjske, mora imeti italijanski potni list. Dobi ga pri italijanskem konzulatu, pod pogojem, da mu kdo jamči, da se je s krvjo in mesom zapisal veliki materi Italiji.

Kdo naj mu jamči? Italjani so se hitro pogrutili. V New Yorku se osnovali Italijansko Patriotično Družbo, ki zavzema napram Italjanom približno isto stališče kot ga je zavzemala ranjka clevelandska Zveza napram Slovincem.

Slovenec mora pristopiti k tej družbi kot član ter plačati par

Jugoslovanska Karol. Jednota. Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1906. Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI: Predsednik: MIHAEL ROVANSKI, box 221, Conemaugh, Pa. Podpredsednik: LOUIS BALANT box 104 Pearl Ave., Lorain, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIKI: DR. JOS V. GRAHEK 543 E. Ohio St., NE, Pittsburgh, Pa.

NADZORNICI: JOHN GOUZE, Ely, Minn. ANTHONY MOTZ, 9541 Ave. M., So. Chicago, Ill. IVAN VAROGA, 5136 Natrona Alley Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI: GREGOR J. PORENTA, box 178, Black Diamond, Wash. LEONARD SLABODNIK, box 486, Ely Minn. JOHN RUPNIK, 8. E. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR: JOSEPH FLAUTER, Jr. 425-7th St. Calumet, Minn. JOHN MOYERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn. MATT POGORELEC, 7 W. Madison St. Room 605 Chicago, Ill.

ZDRUŽEVALNI ODBOR: RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave., NE Cleveland, Ohio. FRANK ŠKRAJEC 4464 Washington Street, Denver, Colo. GREGOR HREŠČAK, 407-8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotno glasilo: GLAS NARODA. Vse stvari likajose se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatev naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse priobče naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem za obiten pristop. Jednota postuje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog \$300.000. (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, odškodnin in posrtnin je plačala že nad potrdili milijon dolarjev. Jednota šteje okrog 8 tisoč rednih članov (6) in okrog 3 tisoč otrok v Mladinskem oddelku.

Družta Jednote se nahajajo po raznih slovenskih naselbinah. Tam kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Kdor ni postal član, naj se zgleda pri tajniku bližnjega društva J. S. K. J. V ustanovitve novih društev se pa obrnite na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Dolarjev. Družba mu da karto, v trenutku, ko je organizator s solzami v očeh pribil kruto resnico: — Čez glavo imam dela, delam za: miho podnevi in ponoči. Za domače stvari mi ne preostane niti trenutka časa. Prišlo je celo tako daleč, da se je neja boljša polovica preselila v drugo spalnico, kajti kaj bi z izrabljenim in izžerpanim zakoncem?

Kadar se celo ženske začno zanimati za closed shop, je zmaga blizu.

Čast in slava neutrudljivemu delavcu!

Slamnikarji v New Yorku še vedno štrajkajo. Prisrčno jim želimo, da bi dosegli čimprej mogoče zasluženo zmago.

Ponudljiska seja slovenskih slamnikarjev je bila precej burna. Seja je pa dosegla svoj višek

Columbia SLOVENSKI REKORDI

DVE PIVSKI PESMI IN DVOJE VESELIH STARIH PLESOV

10 in 85 centov E-4306 PIJANA URŠA SLOVO OD LJUBEKA E-4309 KMETSKI PLES, Štev. 1. POLKA KMETSKI PLES, Štev. 2. LENDLER

Augusta Danilova, vedno popularna umetnica je prav dobro uspela v "Pijani Urši". Njene besede so vzete iz življenja in njena intonacija ter smen veliko pripomoreta k pesmi. Na drugi strani je "Slovo od ljubege" eden najboljših rekordov Danilove, kar jih je kdaj napravila. Kaže njeno mojestersko izvežbanost na odru.

TA vesela polka je polna življenja in bo vzbudila pri slovenskih poslušaleh spomin na veselo ure ko so peslali in se veselili v svoji mladosti: Melodija, tempo in način godbe zadaja rekordu muzikalno lepoto i balanco. Lendler na drugi strani je ravno tako dober kot njegov tovariš.

NAJBOLJŠA GODBENA ZABAVA ZA VSE SLOVENSKE DOMOVE. E-3593 BARČICA PO MORJU PLAVA Danilova in Polančeva duet. E-3594 VISOKA JE GORA Danilova in Polančeva. Ljubljanez. Polka. Godba.

E-4219 DEKLIŠKI VZDIHI MOJ MILI KRAJ A. Danilova, sopran

ZAHTEVAJTE NOVI KATALOG MEDNARODNIH INSTRUMENTALNIH REKORDOV. Vsak Columbia prodajalec bo rad zaigral katerega koli teh rekordov za vas in sicer brezplačno. Dal vam bo tudi seznam Columbia rekordov slovenske godbe. Vprašajte ga zato.

KUPUJTE WAR SAVING STAMPS. Kedar kupujete rekorde, vprašaj vedno za Columbia rekorde in imenuj številko. Paži na varstveno znamko na vsakem rekordu. COLUMBIA GRAPHOPHONE COMPANY

Novice iz Jugoslavije

KAJ BO Z MENOJ? — VPRAŠUJE SREDNJI RAZRED.

Težbe goriških beguncev.
J. Sossan iz Novega mesta piše: Predsednik tukajšnjega urada za goriške begunce je sodni svetnik Kovač. Ta urad je bil večji del skozi vsa zimo zaprt vsled pomanjkanja kuriva. Po razulu stare Avstrije vrnilo smo se iz bojnih poljanih bosi in nagi. Prilicno leta 1919. je tačasni predsednik Kovač opozoril one, ki so prišli od vojakov, da se jim podeli par lesenih plesnjivih čevljev. Šli smo (pet po številu) ter prosili za tozadevna potrdila g. Kovača. Ker pa je urad hudo pritiskal, je zahteval sodni svetnik 5 kubičnih metrov drv, kar je stalo v onem času 400 K. Svetoval nam je tudi, da naj mu pripravimo drva, ker mu kot starčka ni mogoče pešlovati v mrzli sobi. Vsak razumen človek ve, da ni begunci nismo lastniki gozlov; kaj šele, da bi pripravili drva sodnim svetnikom, ko jih še za lastno uporabo nismo imeli.

Tako nas je torej odsvolil praznih rok. Le na prizadevanje neke uradnice na novomeškem okrajnem glavarstvu se nam je od strani iste porazdelila par čevljev, razen enega, ki jih še do danes ni dobil. Sicer je gospod že prav pri letih, ali zmožen je še vedno, da zabavlja cele ure čez begunce. In zato puč ne spada v posledovalni urad. Te dni nas je celo opozoril na to, da nas hoče občežniti novomeški župan, ki vliči na ime Rosmann, in Nemeč Bergmann prisiliti, da zapustimo te kraje. Tudi pravijo, da smo begunci lenuli, in da posrbijo za to, da se nekaterim beguncem odtegne begunska podpora.

Nekoga dne mi je dejal g. predsednik, češ, da izzivno tuka šnje prebivalstvo in da govorimo laško. Seveda se govori laško z osebami, s katerimi se ne moreš drugače porazgovoriti. Sicer pa bi bilo tudi to potentakem izzivanje, če g. svetnik Kovač govori nemško, v svojem uradu, če ditiča na oseba ni sposobna slovenščine. Torej doslednost!

Povišanje gozdarjev v čin uradnikov.
Na pritožbo gozdarjev, ki je bila objavljena v ljubljanskem Napreju, je dobilo uredništvo omenjenega lista od ministrstva za rudo in šume informacijo, da je minister za rudo in šume sodrug Anton Kristan dekret o izvršenju gozdarjev v čin uradnikov podpisal že pred nekoliko dnevi. Da se to ni izvršilo prej, ni njegova krivda.

Kako se postopa z delavci v Bosni.
Iz Kreke pri Tuzli z dne 21. avgusta poročajo:
Razmere v Zenici so zelo podobne onim v Kreki. Prejšnji teden je bila objavljena pri prečitavanju neka naredba "zemaljske vlade". Sumničimo pa, da je bila korigirana od rudniške uprave v Kreki. Ta proglasitev se je glasila približno takole: "Stavkajoči delavci se bodo po potrebi in v posameznih skupinah zopet sprejemali v delo, razen sledečih": (Sledi 29 imen delavcev, zaupnikov organizacije.) Nazadnje pa je bilo k temu še pripomnjeno: "Ni pa vana treba misliti, da je uprava prisiljena sprejeti te ljudi v posel. To je samo njena dobra volja..." Stavkajoče delavstvo dobro ve, kako se je glasila tozadevna naredba centralne vlade v Beogradu. Zato se ogroženo vprašuje: kako se je mogla in kje se je prekršila

ta naredba? Torej samo po potrebi se bodo delavci prejimali v delo. Zakaj se pa še vedno išče in jemlje tuje delavce v delo, ko je domaših povsem zadosti? — Ker so se delavci sprejemali v delo, se je vsakega dobro prekontroliralo, kako da je pri upravi "zapisan". Izmed zavedanih delavcev ni nobeden dobil dela. Uprava še vedno dobavlja delavce iz tujih krajev, tako da na ta način za domačine res nikdar ni "potrebe". V rudnik se sprejema take delavce, ki rudnika v svojem življenju niti videli niso, domače žurjene rad-darje se pa čisto po nedolžnem šikanira in preganja. Skoro vsaki dan se dogajajo nesreče. Predpisane varnostne odredbe so zelo površne ali pa sploh neizpolnjene. Samo da se dobavlja nekaj premoga, drugo je upravi le postranska stvar. Stari, izkušeni delavci rudarji pravijo, da je bilo še na fronti bolj varno, kot v tem rudniku.

Nasilja še niso prenehala. Vse gre starim potim in vsak dan se dogajajo kršitve zakona od strani političnih oblasti ter sejejo med delavstvom veliko nezadovoljnost in ogorčenje.

Orožniški stražmojstri zabranjujejo in razpuščajo šode, ki so po vseh predpisih prijavitelj. Orožniki sami zapirajo, sami napravljajo obtožbe, oni so vsega-mogočni. Delavcem vlada formalno dopoveduje, da ne zabranjuje organizacij, ali inventarja delavskih organizacij, katerega je dala ob času znanega atentata na delavstvo zapleniti in raznositi na vse dele Jugoslavije, a ga noče povrniti. Delavce ne pusti, da bi se sestajali na društvenih sestankih ali konferencah. Nam slovenskim rudarjem ni dovoljeno prav nobeno medsebojno posvetovanje. Vedno smo v nevarnosti, da sklicatelj pridejo in pozopro ali pa pošljejo po odgonu v Slovenijo.

Po naredbi centralne vlade je delavskina organizacija zopet dovoljeno delovati "Zemaljska vlada za Bosno i Hercegovina" pa to naredbo vsak dan krši. Sama, en primer: V Kreki je bil zaposlen s Rudolf Farijan. Bil je tajnik delavske organizacije. Vsled tega ga je uprava odpustila od posla, okrajno glavarstvo pa je na zahtevo uprave odločilo, da se ima zapreti in "Subirati" v Slovenijo, navajajoč kot razlog za pregon "brezposelno postopanje". Kaj nam torej pomena svoboda delavskega organiziranja, ako državne oblasti funkcionarje organizacij naglašujejo za postopaje in jih gonijo iz mesta v mesto kot kake prostitutke!

Državne oblasti zeno z upravo rudnika vstvarjajo stanje, katerega ni mogoče več vzdržati. K šikaniranju od strani orožništva in političnih oblasti pride še šikaniranje v delu, kršenje dogovorov, sklenjenega med upravo in delavstvom, zavlačevanje delavnega časa do deset ur dnevno, placevanje visokih glob delavcev za brez-pomenbne malenkosti! Vse te krivice silijo delavce na odpor in vedno obstoja po rudnikih nevarnost, da zdajpazdaj izbruhne stavka. Delavci se preseljujejo in rajši gladujejo, kot da bi pod takimi strašnimi okolnostmi ostali na delu.

Vsled zgoraj omenjenega postopanja in preganjanja naša organizacija slovenskih rudarjev ne more uspevati, kakor bi morala. Odkar se je ustanovila organizacija, nam ni bilo mogoče sklicati več

kot en sbod skupno z bosanskimi sodrugi in eno konferenco, ki je bila pa razpuščena od kotarskega urada, oziroma od rudniške uprave v Kreki.

Črni dijamant.
"Epoha" prinša v eni svojih številkih zanimiv pogovor s s. Antonom Kristanom, ministrom za šume in rude, kojega izjave so značilne glede velevažnega premogovnega vprašanja v Jugoslaviji, okoli katerega se danes suče vse gospodarsko življenje. Premogovna kriza se je posebno izrazito pojavila zadnje čase na Angleskem, nič boljše pa ni v Nemčiji in sploh po celi Evropi. S to krizo prči splošna gospodarska kriza. Zato je povsem na mestu, da poljano zanimive izjave ministra Kristana glede premogovnega stanja v Jugoslaviji. Članek se glasi:

"Julius Verne, znameniti francoski romanopisec, ki v svojih knjigah opisuje pet človeških iznajd, imenuje opravilno premog "črni dijamant". Ne oziraje se na dejstvo, da je dijamant res oglik, in da je izkustvo priznalo premogu isto vrednost kot dijamantu in zlatu, je danes, v času strojev, kje je premog silna ekonomska energija, primerno, da se ga čeni bolj kot vsako drugo kamenje.

Vprašanje ali zmre naša država zadostno premoga vsaj zase, nas je napotilo k ministru za šume in rude, ki je bil pri ljubljanski deželni vladi poverjenik za javna dela, pod čegar področjem je tudi celokupno rudarstvo — v centralnem montanističnem uradu. Nemala je zasluga sodr. Kristana, da ima danes Slovenija ne samo zase nekoliko toliko še dosti premoga, nego da ga je dala tudi Hrvaški in zadnji čas tudi Srbiji.

Na vprašanje, če se je že kaj odredilo v svrhu intenzivnejše produkcije premoga, je sodr. Kristan izjavil:

Prva moja skrb, ko sem prevzel ta resort, je bila, da izven za stanje naših premogovnikov. Po svetoval sem se z načelnikom slovenskega centralnega montanističnega urada, rudarskim nadsvetnikom g. Pirnatom in g. Kropačem. Konferiral sem tudi z bivšim poverjenikom za šume in rude g. Markičem iz Sarajeva. Obiskal sem premogovnik v Vrtniku, da vidim na svoje oči, kaj da se da tam napraviti Vrtnik je jako bližju Beogradu. Konferiral sem na-

dalje z g. Belančičem iz Bosne in s predsednikom bosanske vlade g. A. Selom.

G rezultatu vsega tega sem poročal na ministrski seji. Dne 24. avgusta se je vršila v Beogradu tudi velika konferenca rudarskih strokovnjakov iz vseh krajev naše države. Pozvani so bili na to konferenco: iz Ljubljane g. Pirnat kot šef montanističnega urada v Sloveniji, rudarski predstojnik g. Kropač iz Celja, rudarski poglavar g. Stergar iz Ljubljane, šef rudarskega oddelka v Zagrebu g. Tata, šef rudarskega oddelka iz Sarajeva dr. Kure, rudarski komisar Č. Regulji iz Vrtnika, direktor čejujskih rudnikov in strokovnjaki iz rudarskega oddelka v Beogradu. Na tej konferenci se je izdelal načrt za hitro in intenzivno delo v vseh rudnikih. Na konferenco so bili pozvani v svrhu informacije širše javnosti tudi vsi belgradski časnikarji.

Po tej konferenci se ho odbrzvala še druga konferenca, kjer se perazgovorimo z rudarskimi delavci, da spoznamo tudi njihove zahteve. Stojim na stališču, da se mora delavec, ki je važen faktor pri vsem delu, poslušati, kaj da zahteva.

Na temelju sporazuma glede plač in izboljšanja splošnega njegovega življenjskega stanja, kakoršen mu pristojta kot človeku, je možno začeti s solidnim delom. Kolikor ho delavce zadovoljnejše živeti, v taliko bo tudi produkcija intenzivnejša.

Da izvemo še za potrebo premoga za našo industrijo, se ho sklicala tudi konferenca industrialcev.

Uverjen sem, da imamo premoga v naši državi za svoje potrebe dovolj in da je treba začeti samo z intenzivno proizvodnjo. Prva moja skrb mi ho, da zopet oživim srbske premogovnike, odkoder naj bi se premog oddajal železnici tega okraja. Vsled tega sem zahteval na ministrski seji kredit treh milijonov dinarjev, da dam predujmu privatnim premogokopnim podjetjem, seveda pod našo kontrolo. Ta kredit je odobren. Za bosanske rudnike sem zahteval kredit od 50 milijonov kron, ki ho nedvomno dal take rezultate, da bomo zalagali z bosanskina premogom vse potrebe železnice, industrije in privatnih potreb. Iz Bosne moremo dobiti dnevno 200 vagonov; produkcijo pa bomo zvišali še na 500 vagonov in še več. Prvajski rudniki so dajali dnevno 300 vagonov. Podvzel sem vse ko-

rake, da to produkcija obnovimo. To pa zavisi od kvalificiranih delavcev, pravih inmerjev, ki danes delajo na Štajerskem in Leoben-seegraben in na Vestfalskem v Ruhrgebieta. V najkrajšem času bomo imeli v teh rudnikih 3000 delavcev, pravih inmerjev, od katerih se bodo tudi naši naučili.

S premogovnim vprašanjem so v zvezi vsa življenjska vprašanja. Račnati in zanašati se moramo samo nase. Misliti se oni, ki mislijo na to, da bi dovažali premog iz Amerike, ki bi veljal 1 kg 50 parov (1 K 50 vin.). Zelo važno je, da se uredi reden promet, od katerega je uspeh odvisen. Sedaj se dela na tem, da se spravi lokomotive in ves vozni material v red. Poleg tega je potrebno, da imamo zmogne delavce. Zato se otvorijo posebne rudarske šole, kjer se bodo v dvehletnem kurzu izobrazili rudarji. V to šolo ho treba poslati kar največ Srbijan-cev.

Za trdnost upam, da se na ta način prav kmalu naša premogovna kriza reši. Znamo je že, koliko premoga potrebuje železnica; kolike pa ga potrebuje industrija, mlinska, sladkorna in tvornice, ki izdelujejo izvozne predmete, ho pokazala konferenca z industrialci. Kolikor premoga pa bi se manjkalo za potrebe domačega ognjišča, to se ho izpopolnilo z drvmi. Treba ho seveda pri tem paziti da se drva hranijo kolikor največ za industrijske svrhe. — Beograd ho letošnjo zimo gotovo preskrbljen s premogom.

Tudi radgonski Nemci protestirajo.
Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani je dobilo 4. septembra nastopno nemško brozjavko odbora radgonskih trgovcev: "Danes v Radgoni zbrani nemški trgovci, obrtniki in gostilničarji protestirajo proti priklopiju Radgone k Nemški Avstriji. Radgona je gospodarsko navezana na zasledeno ozemlje Prekmurja ter na pokrajine južno od Mure in ho uničena, ako se odropi od tega ozemlja. Laž priseljenih uradnikov je, ako trdijo, da hoče Radgona spadati k Nemški Avstriji. Res pa je, da hočemo živeti v Sloveni v miru in edinstvi. Prosimo, da se ta naša prošnja pošlje v Pariz in da nas ohranijo gladu in revščine. — Odbor radgonskih trgovcev."

NEW YORK

JE SREDIŠČE SVETOVNEGA PROMETA V VSEH OZIRIH

Denarne pošiljave - Potovanje v stari kraj - Svojce in prijatelje dobiti iz domovine sem - vse to se izvrsi najhitreje in neizanesljiveje v velikem New Yorku s posredovanjem v obee znane, med DVAJSET let obstoječe ter zlasti našim rojakom priljubljene

POTNIŠKE PISARNE in BANKE

EMIL KISS

Ta tvrdka pošilja denar zanesljivo, hitro in po naj-nizji dnevni ceni, zastopa vse parobrodne družbe, izstavlja menjice DRAFTS na vse zanesljive denarne zavode sveta, sprejema denarne vloge, jih obrestuje od dneve vložitve in izplačuje vloge brez odpovedi. Ta tvrdka Vam daje GARANCIJO za vse poslovanje

Če kaj potrebujete, ne poskusajte drugje, temveč vselej vprašajte to tvrdko za pajasnilo, katere dobite brezplačno.

EMIL KISS
133 Second Ave., Cor. 8 St. New York, N.Y.
Phone: Orchard 4292. Varnostno 1598
Pod nadzorstvom državnega bančnega oddelka.

Grozote v Armeniji

Iz nekega pisma iz Armenije, v katerem se poroča o strahotah v tej deželi:

Bilo je v torek zjutraj v avgustu 1914., ko je izdala turška vlada ukaz, da se moramo pripraviti na izselitev in odhod v 24 urah. Dolgo pred določenim časom ko smo delali priprave za odhod, so prišli turški žandarji. Z biči so nas prisilili, da smo zapustili vse ter odšli na železniško postajo, odkoder smo se odpeljali v Konio, kamor smo dospeli ponoči.

Tisti, ki so bili v svojih domovih, so morali ven; tiste, ki so jih dobili na trgu, so zaprli. Ločili so žene od soprogov, otroke od mater. Nas so poslali naprej.

Ko smo marširali, so hodili zraven nas turški vojaki z golimi meči v rokah, in kadar se jim je zahotelo krvi, so planili med nas in pričeli moriti.

Tisti, ki so vsled težkih bremen zaostajali, so bili pretepeni z biči od žandarjev, ki so hodili za karavana. Celo pot so nas pretepal: mi smo prosili milosti, toda bilo je vse zaman.

Vojaki so nam povedali, da nas ne bodo umorili, temveč da bodo to prepustili Arabcem.

Tako smo korakali po razpaljenem arabskem pesku bosi in gologlavi. Tisti, ki so zaostali, so bili usmrčeni od Arabcev, kateri so jih kar s sulicami prebodli, ko so v galopu pridirjali mimo na svojih konjih.

Marširali smo vso noč, potem so nam pa ukazali, naj se do golega slečemo ter nam niso pustili ni spodnjega perila. Nato so izbrali iz vrste nekaj moč ter jih pred našimi očmi ustrelili. Ženske so pa pričeli odbirati, ter si jih medsebojno prodajati.

Naslednjega dni je bila prodana neka mati pred očmi svojih otrok ter odpeljana.

KUJ ŽELEZO, DOKLER JE VROČE.

V vseh časih je mladina stremila po uspehu. Ali od pamtiveka ni imela mladina take prilike za uspeh, kakoršna ima danes v Združenih državah.

Danes more mladina vkovati svoje ambicije za uspeh na nakovalu varčnosti z manjšim naporom in večjim pogumom, kakor kdaj poprej. Varčnost, ki je podlaga vsega uspeha, je danes vsakemu pristopna.

Vlada nudi spono med ambicijo in uspehom, in ta spona so War Savings Stamps, najbolj sigurna investicija za vsakega brez ozira, kako malenkosten naj bo njegov prihranek. Ko se ta spona kuje, železo ostane vedno vroče in nakovalo varčnosti vedno pripravljeno. Ako mladina dobro in čvrsto skuje to spono, ji ista doprinese udobno bodočnost.

TUDI ALBANCI PROTESTIRAJO PROTI ITALIJI.

Lozanj, Švica, 12. oktobra. — Tukajšnji narodni albanski odbor je poslal mirovni konferenci šbe en protest. Albanci protestirajo proti zasledenju Valone od strani italijanskih čet. V protestu je tudi rečeno, da so Italija, Grška in Srbija sestavile načrt, kako bi bilo mogoče uničiti Albanijo.

Dro bno

Jetniki umirajo od glada.

Tako piše "Glas Slobode" v Sarajevu, kjer se v vojaškem zaporu nahaja več civilistov. Celih sedem dni niso dobili nič drugega za jesti kot kruh. Vojaška oblast se buje izgovarja, da nima kredita za prehrano, civilna oblast pa jih tudi noče prevzeti. Tako so ti reveži predani žalostni usodi, da umirajo od glada. Vladi se je že odposlal tozadevni protest.

Slovensko uredovanje v zasledenem ozemlju.

"Edinost" poroča: — Množijo se slučajji, da tisti občinski uradi v zasledenem slovenskem ozemlju, ki so začeli že italjansko uredovati, naročajo strankam, naj zahtevajo od župnih uradov matične dokumente v italjanskem jeziku. Bodi enkrat za vselej povedano, da veljajo za matične urade še vedno stare postave, po katerih se moraj ostrijnati vsi uradni predpisi v jeziku, črkah in znamenjih.

Pisce teh vrstic se je informiral pri višji italjanski instanci in tam so mu rekli, da je samo osebni umevno, da veljaje vsi dokumenti v slovenskem jeziku povsod v vsem okupiranem ozemlju tudi pri vseh italjanskih civilnih in vojaških uradih in poveljništvih.

Izvozna carina.

Iz Beograda poročajo: — V ministrustvu za trgovino in industrijo je bila konferenca strokovnjakov in referentov, ministrstev za trgovino, finance in prehrano, na kateri so razpravljali o vprašanju glede izvozne trgovine ter o izjavi trgovinskega ministristva za izvozno carino. Ker je stvar zelo potrebna in nujna, se misli, da ho vso zadevo vzela v rešitev vlada, ker se je v vprašanju izvoza do sedaj mnogo grešilo.

Italjanske laži.

Italjanski tržaški listi prinšajo dolga poročila o tozdevnih dogodkih v Zagrebu, pri katerih je buje padlo več Francozov. Listi zahtevajo, da naj se odposlje v Zagreb misija 4 generalov, ki naj razpusti zagrebško policijo, postavi jugoslovansko vlado pod nadzorstvo in izroči varnostno službo Angležem in Američanom, ker ni nikake razlike med dogodki v Zagrebu in na Reki.

Samoobsebi umevno je, da so ta poročila italjanskih listov izmišljena in da se jih ne izplača dementirati.

Italjanski načrti za Reko.

"Consiglio Nazionale" se čudi, da bi pred svojima razpustom ne smel uveljaviti novi volilni red za mestni svet na Reki. Tozadevni zakonski načrt je že izdelan in določa, da ima volilno pravico vsak reški podanik, ki je dovrnil 20. leto brez razlike spola.

Teh reških podanikov se je nahajalo 1. januarja v mestu samo 17.097. Reka je imela torej kljub temu, da ima trikrat toliko prebivalcev, samo teh 17.097 volilcev. Ako postane ta volilni zakon pravomočen, se Jugoslovani na Reki nameravajo vdeležiti volilnega boja.

ALI STE BOLNI?

Ako imate kako bolezen, ne glede na to, kako dolgo in ne oziraje se na to, kateri zdravnik vas ni mogel ozdraviti, pridite k meni. Vrnili vam bo vaše zdravje.

Oddaljenje ali pa pomanjkanje denarja nal vas ne zadržuje. Vse zdravim enako: bogate in revne. Jaz sem v Pittsburghu najboljši specialist za moške in sem nastanjen že mnogo let. Imam najboljšo opremljen urad, tudi stroj za X-zarke, s katerimi morem videti skot vsa kakor skoti steklo. Imam svoje lastno laboratorij v kateri se nahajajo vse vrste domačih in importiranih zdravil. Ne bodite bolni in pridite k meni kot k prijatelju. Govorim v vašem jeziku. En obisk vas bo prepričal kaj morem za vsi storiti.

Imam Erlichov serum 506 za krvno bolezen in ozdravim bozani in nekaj oseh. Ozdravil sem 11-onoče slučajev estabozni, kožne bozani revmatizm, fotožčne in jetrne bozani, uršenje mozole in vse kronične bozani.

ZMERNE CENE.

Prof. Dr. H. G. BAER
nasproti poštu
311 Smithfield St. Pittsburgh, Pa.

VAŽNO. — Odruli se in prenosil s sobol.

